

MIK och historiskt filmmaterial

Hagabion, 24 maj 2022

Erik Florin Persson, fil. dr filmvetenskap

FILM I STADENS TJÄNST

GÖTEBORG 1938–2015

Erik Florin Persson

Mediehistoriskt arkiv (2021)

Ett femtontal filmer om Göteborg
producerade på beställning av kommunen
från *Staden vid Göta älv* (1938) till *Hållbar
stad öppen för världen* (2015)

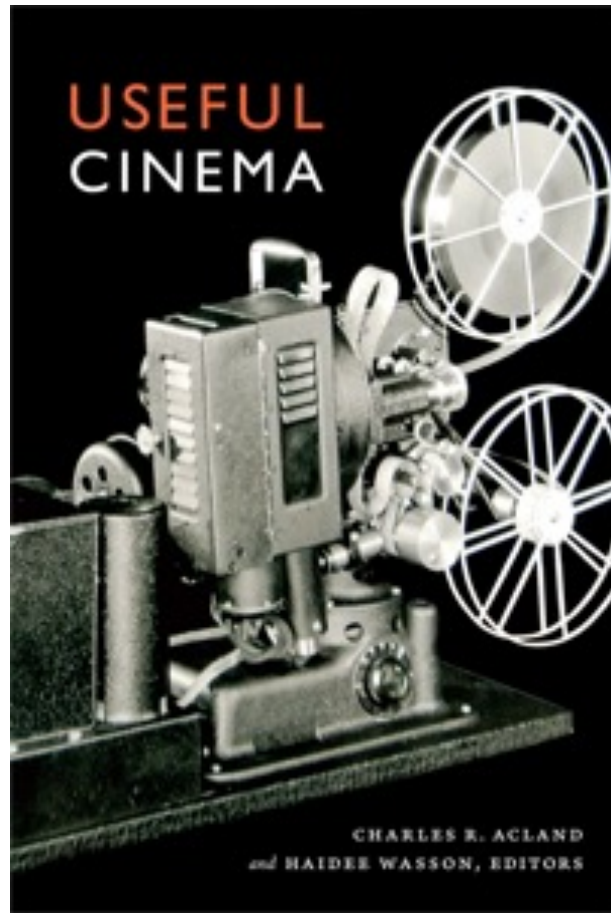
MIK och historiskt filmmaterial

- Tolka bild- och filmmaterial
- Källkritik:

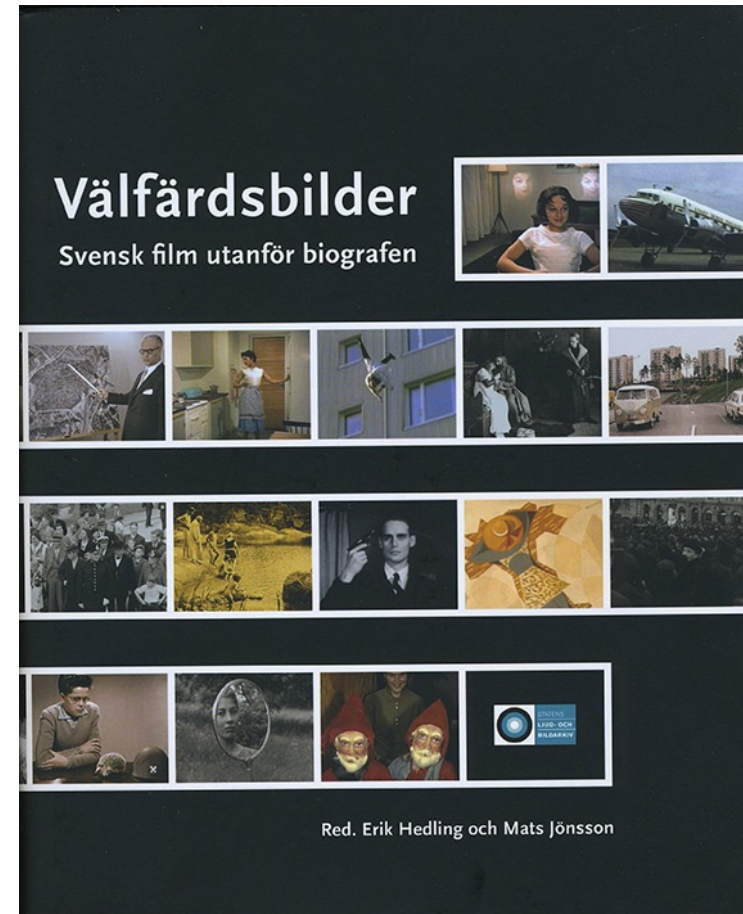
Historiskt sammanhang, vem låg bakom och vad var dess syfte? Vem riktade det sig till? Hur används och cirkuleras materialet idag?

- Spelfilm och biografen länge filmhistoriens norm
- Andra typer av filmer kräver annan typ av kunskap

Beställningsfilm och ny filmhistorisk forskning

(2011)

(2008)

Till filmen →

Motion ger kondition 1967 / 19 min

Informationsfilm om vikten av regelbunden motion.

Till filmen →

Indisk by 1951 / 25 min

Arne Sucksdorffs film Indisk by tilldelades Juryns specialpris i kortfilmstävlingen vid ...

Till filmen →

Strandhugg 1950 / 15 min

Bilder från Västkusten, mest om fisket men även om människornas liv i helg och ...

Aktuellt tema Arne Sucksdorff 100 år

Arne Sucksdorff är en av Sveriges främsta dokumentärfilmare genom tiderna. Under 40-, 50- och 60-talet gjorde han succé såväl i Sverige som utomlands. I gränslandet mellan dokumentärt och fiktion, med fokus på naturen, djuren och barnen skapade Sucksdorff en egen filmgenre, som ...

Göteborg – hjärtpunkt i Norden (1964)

Filmen visar det moderna Göteborg och dess innevånare.

Share 109

Kategori
Geografiska platser, Samhälle
och politik

Längd
15 minuter

Medverkande
Dan-Axel Broström, Ann-Ida
Broström

Regi
Håkan Bergström

Manus
Gunvald Håkanson

Foto
Andrej Gavrusjov

Speaker
Åke Falck

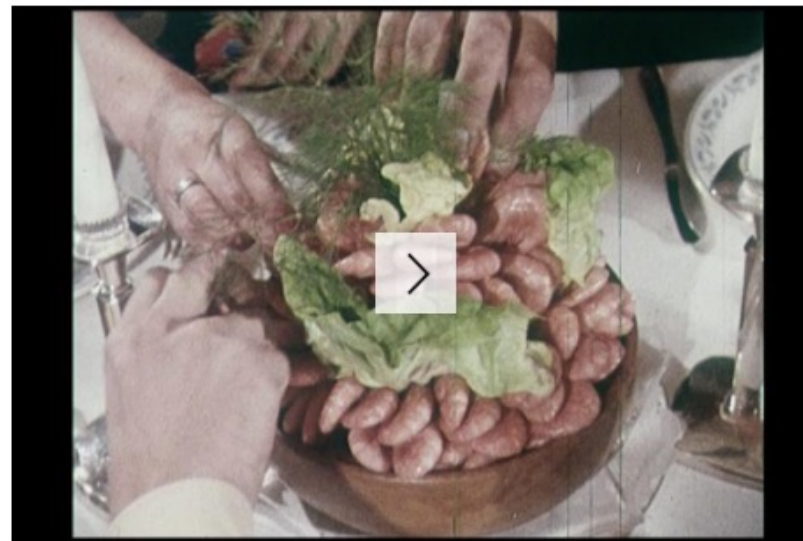
Produktionsbolag
AB Filmkontakt

Produktionsland
Sverige

Utgångsmaterial
35 mm, normalbild (1,37:1),
optisk mono, färg

Arkiv
Svenska Filminstitutet

[Läs mer om filmen i Svensk
Filmdatabas](#)

Göteborg (1973)

Bilder från Göteborg till musik; bland andra får vi se varvet, Paddan, Liseberg, Svenska Mässan på Scandinavium, Birgit Nilsson på Scandinavium, där man satte upp Turandot med henne 1973, och Ulrika Knape som hoppar.

Share 114

Kategori
Industri och näring, Sport och
fritid

Tema
Stadsfilmer

Ort
Göteborg

Längd
24 minuter

Manus
Mike Simon

Foto
Johnny Schwerin

Produktionsbolag
Viafilm

Produktionsland
Sverige

Utgångsmaterial
16 mm, normalbild (1,37:1),
optisk mono, färg

Arkiv
Svenska Filminstitutet

Beställningsfilmens tre A:n

- Vem beställde filmen? (*Auftraggeber*)
- Vad var syftet med filmen? (*Anlass*)
- Vem riktade den sig till? (*Adressat*)

Kräver andra typer av källmaterial vid sidan om själva filmen

Göteborg – Hjärtpunkt i Norden (1964)

- ”... propagandan för lokaliseringen av industrier och handelsföretag [bedömes] som en för Göteborgs utveckling synnerligen angelägen uppgift. [...] Göteborg bör inte försvinna i den propagandaoffensiv som kan förväntas kulminera under åren närmast efter Storbritanniens och eventuellt Skandinavians inträde i EEC. [...] Eftersom all erfarenhet visar att propagandaåtgärder för lokalisering av industrier och affärsföretag är en långsiktig fråga bör en eventuell good will-film planeras redan nu.”

Göteborgs stadskollegium, 21 november 1962.

Hjärtpunkt i Norden

— *en ny film om*
GÖTEBORG

STADSKOLLEGIETS FILMKOMMITTÉ

inbjuder

till

PREMIÄRVISNING av stadens PR-film

”GÖTEBORG — hjärtpunkt i Norden”

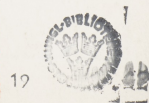
”Den nya grundskolans genomförande kommer att medföra att landets skolor utrustas med filmapparater i större omfattning än f. n. Från Göteborgs stads sida föreligger intresse att bidra med filmmaterial till såväl stadens egna skolor som – om än i mera begränsad omfattning – till andra orters skolundervisning.”

Göteborgs stadskollegium, 21 november 1962

AB SVENSK FILMINDUSTRI 1969-1970

SKOLFILMER
LÅNGFILMER
BARNFILMER
KONSTFILMER
KORTFILMER
PR-FILMER

FILM
BILDSERIER
1975-1976

AV

-centralen
Karlskrona

Alamedan 22
371 00 Karlskrona
Tel 0455-136 88

Göteborg (1973)

På beställning av Stadskansliets informationsavdelning, grundad 1971

Ny central i Göteborg
ger mer kommunal information

REDAKTÖR NILS VIKTORSSON

Informationsavdelningen i Göteborgs kommun öppnade i höstas en ny informationscentral. De första tre månaderna besöktes centralen av 30 000 människor. En enkät bland ett 100-tal slumpmässigt utvalda besökare visar att det stora flertalet är nöjda med centralen och gärna gör dit igen.

Informationsavdelningen i Göteborgs kommun inleddes 1971 efter en lång tids förberedelser och diskussioner. En rad organisationer, allmänheten och massmedia hade vid många tillfällen gett uttryck för det behov man kände av ökade kommunala insatser.

Redan tidigare gav kommunen ut tidningen Vårt Göteborg, och vissa förvaltningar hade tillsett informationsmässiga. Centralt fanns en avdelning för att ta emot gäster och svara för representation.

Den kommunala informationsavdelningen i Göteborg sysselsätter i dag på central nivå 27 personer, uppdelade på följande aktiviteter:

- En grupp på fyra personer (intendent, hustru m.m.) svarar för ceremonimåsteri, representation m.m.
- En grupp på tre medarbetare sysslar

En hörsten

Informationscentralen har redan hunnit bli en hörsten i den kommunala informationen i Göteborg. Man strävar också efter en ständig aktualitet och kunde redan tidigt i höstas - omedelbart efter valet - göra en speciell monter där man presenterade valresultatet. Medelgöte-

Nå dem man vill

En problem för alla informatörer - så också för Göteborgs kommun - är hur man ska få informationen klarare och bättre och nå dem man vill nå. Ofta ställs informatören inför frågan om varför det inte getts information om det ena eller andra projektet.

Ny film om Göteborg

Arbetet med en ny film om Göteborg kunde starta i mitten av februari, sedan en intressentgrupp, bestående av ett drygt 20-tal företag och organisationer accepterat ett utkast till manuskript, som presenterats av avdelningen. Filmen torde bli färdig under hösten 1973 och är avsedd att användas såväl för att stimulera turism som för att t. ex. ge snabbbesökaren ett intryck av Göteborg som arbets- och fritidsmiljö.

FILM OM GÖTEBORG

Vid ett sammanträde den 13 februari 1973 godkändes det idémanuskript, som återges på följande sidor, av drygt 20 intressenter - organisationer och företag. Dessa accepterade även att med varierande belopp, sammanlagt 78.000 kronor, engagera sig i filmprojektet, som totalt kostnadsberäknats till 120.000 kronor.

Intressenterna är följande:

Svenska Lloyd, Broströmskoncernen, Eriksbergs Mekaniska	
Hotel Europa	5.000:-
Finnair	2.000:-
Frederikshavn-Linjen	1.000:-
Götaverken	3.000:-
Göteborgs o Västra Sveriges Hotel- o Restaurangförening	2.000:-
Victor Hasselblad AB	3.000:-
KLM	5.000:-
Liseberg AB	1.000:-
NK	3.000:-
Park Avenue Hotel	2.000:-
Scandinaviuim	2.000:-
SKF	5.000:-
Svenska Mässan	3.000:-
Tor Line	3.000:-
VKTF	15.000:-
Volvo	15.000:-
Ö Nordstan Företagareföreningen	2.000:-
Stena Line	3.000:-
Handelskammaren	
Summa Kronor	78.000:-

”Identifying shot”

Audiovisuellt material i lokala och regionala arkiv

- Ofta unikt audiovisuellt material
- Unikt kontextualiserande material även till filmer som finns i de nationella samlingarna och arkiven
- Behov av samverkan mellan forskning och kulturarvsinstitutioner på lokal/regional och nationell nivå
- Spelfilm som norm för forskning, arkiv och tolkning

För klassrummet

Välkommen till För klassrummet, sektionen på Filmarkivet.se som du kan använda i undervisningen i grundskolan och på gymnasiet.

Här har vi samlat ett hundratal filmer under tretton teman som går att använda främst i samhällskunskap, geografi och historia, men även i svenska och bild. Varje tema har försetts med ett pedagogiskt material samt rekommendationer angående skolämne och årskurs.

Filmarkivet.se som läromedel

I grundskolans kursplaner för samhällskunskap, geografi och historia nämns vid ett flertal gånger vikten av att förmedla perspektiv: perspektiv på närmiljö och främmande platser, begrepp och erfarenheter, perspektiv på hur individen och samhället påverkar varandra samt perspektiv på historiska sammanhang.

Genom att använda filmerna på Filmarkivet.se kan du som lärare väcka dina elevers intresse för både kultur- och naturmiljöer i Sverige och för historiemedvetande, en färdighet som i läroplanen för historia beskrivs som "en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden."

Filmarkivet.se består av tusentals filmer som är gratis och fria att strömma i undervisningen. Filmerna går inte att ladda ner. Här hittar ni kortfilmer, journalfilmer, reklamfilmer och mycket annat, från filmens början fram till idag.

De flesta av filmerna visades ursprungligen på bio. När man gick på bio under större delen av 1900-talet såg man alltid ett kortfilmsprogram före långfilmen. Detta kunde bestå av till exempel en journalfilm, en tecknad film och en reklamfilm.

Fram till televisionens genombrott i slutet av 1950-talet var bion den enda plats där man kunde se film. Efter det producerades och visades de flesta kortfilmerna för och i tv.

Sammantaget visar filmerna vår svenska 1900-talshistoria och ger en bild av hur vårt kollektiva medvetande har formats och förändrats. De är en källa till igenkänning, men också till förståelse för vilka vi är, vi som bor i det här landet idag.

Nedan presenterar vi vilka ingångar man i skolan kan ha till materialet på Filmarkivet.se och hur det går att arbeta med utifrån filmanalys, digital kompetens, källkritik och filmkunnighet.

De flesta av filmerna visades ursprungligen på bio. När man gick på bio under större delen av 1900-talet såg man alltid ett kortfilmsprogram före långfilmen. Detta kunde bestå av till exempel en journalfilm, en tecknad film och en reklamfilm.

Fram till televisionens genombrott i slutet av 1950-talet var bion den enda plats där man kunde se film. Efter det producerades och visades de flesta kortfilmerna för och i tv.

Sammantaget visar filmerna vår svenska 1900-talshistoria och ger en bild av hur vårt kollektiva medvetande har formats och förändrats. De är en källa till igenkänning, men också till förståelse för vilka vi är, vi som bor i det här landet idag.

Nedan presenterar vi vilka ingångar man i skolan kan ha till materialet på Filmarkivet.se och hur det går att arbeta med utifrån filmanalys, digital kompetens, källkritik och filmkunnighet.